



SIMON JÓZSEF ALKOTÁSAI KÖZÖTT

Tar Ferenc

EGY SVÉDORSZÁGI MAGYAR

Simon József keramikusművésznél

- Gun vagyok, szervusz - köszöntött a stockholmi repülőtéren vendéglátóm felesége. Kicsit törve ugyan, de szépen, választékosan beszélt magyarul. Nyelvünket férjétől és Kovács Margit kerámikus művésztől sajátította el.

Vendéglátóm, Simon József 1953-ban érettségizett Keszthelyen. Szívesen idézi a diákéveket és diácsiéri az akkori gimnázium szellemét, melyben még éltek a régi hagyományok. Az egyik szoba falán megtaláltam a keszthelyi Vajda János Gimnázium végzett tanulóinak érettségi tablóképét. Bár Balatonmáriáról ingázva nagyon sok időt elvett az utazás, maradt idő a diáksínyekre is. A művész nagy szeretettel emlékezik kedvenc tanárára, Torma Ivánra, aki a csillogószemű ifjúnak az orosz nyelvet ugyan kevés sikerrel tanította, de a magyar irodalmat megszerettette. (A djursholmi lakás egyik szobájában hosszan sorakoznak a régészeti és művészettörténeti könyvek mellett a versek - Ady Endre, Nagy László, Radnóti Miklós, Weöres Sándor, Vörösmarty Mihály, Szabó Lőrinc, - de megtalálható a könyvespolcon az Irodalmi Szakácskönyv mellett Keszthely város története is.)

A Zrínyi utcában élő nagy műveltségű, szerény nyugdíjas tanár ma is tanítja a fiatalokat, főként a francia és angol nyelvet, kultúráját igyekszik megismertetni. „Nagy hely van Neki a szívemben” - mondja Gun tisztelettel, férje egykori tanáráról.

Az apától örökölt művészeti tehetségének köszönhetően a keszthelyi gimnazista Budapesten folytatta tanulmányait. Itt érték az 1956-os forradalom eseményei. Nem tudott passzív szemlélő lenni. 1957 végén hagyta el Magyarországot, de a szilvesztert az eisenstadti börtönben töltötte. Csak rövid ideig maradt Ausztriában. A fiatal diákvezér, Olof Palme segítségével került Svédországba. Keményen meg kellett dolgoznia a megélhetésért, ám művészeti tanulmányait Stockholmban tovább folytatta.

1963-ban Párizsba kapott ösztöndíjat. Itt ismerkedett meg az uppsalai egyetemről érkezett fiatal svéd lánnyal, Gunnal. A két Svédországból érkezett ösztöndíjas ma is szívesen emlékezik a francia fővárosban töltött időre. A párizsi napokat három év múlva házasság követte - Grönlandon. Három gyermekük született: Teréza, Juli és Pali.

A keszthelyi Vajda János Gimnázium egykori tanulója a régmúlt idők kultúrájához is vonzódott. Különösen érdekelte az aztékok világa. Az érdeklődést tett követte. Több mint egy évet töltöttek Mexikóban. Az Európából két kislánnyal kikerült házaspár az eltöltött időről csak a szépre emlékezik, pedig bizonyára nehéz lehetett megszokni a nem európai körülményeket.

Josef Simon keramikusművész később is sokat dolgozott külföldön. Norvégiában, Spanyolországban, de különösen Portugáliában és Dániában. A dél-skandináv országban sokáig volt egy kerámiagyár művészeti vezetője. Összegyűjtött pénzéből gyönyörűen gondozott kertjében műtermet épített - most már otthon dolgozhatott, a család közelében.

A családi ház egyik szobáját a sok könyv mellett Kovács Margit kerámiái díszítik. Kovács Margit és Simon József barátsága sokszor szóba került a beszélgetésekben. A két művész az évek során sok időt töltött együtt. A feleség, Gun is meleg szeretettel emlékezik „Margitra”, akitől esküvőjükre, családi ünnepekre mindig kaptak ajándékot, és akitől magyarul tanult...

A djursholmi művésznak sokfelé volt kiállítása. Mexikó, Párizs, London, Verona, Róma, Koppenhága, Helsinborg, Göteborg, Stockholm talán a legfontosabb állomások.

1991-ben Keszthelyen, a Festetics kastélyban mutatta be az 1956-os forradalom emlékét idéző műveit. Ezen alkotásait diákvárosának adományozta. Az érdeklődő azonban hiába keresi a Svédországban élő Simon József munkáit a Festetics egykori városában! A magyar forradalom 40. évfordulóján az 1956-os eseményeknek emléket állító szoborcsoportokat Hévízen, a város galériájában állították ki.

Többször próbált svéd barátjaival, üzletemberekkel szülőhazájában beruházni. Csak egy vállalkozása tekinthető sikeresnek: a Szentgyörgyhegy oldalán finom bor terem a svéd-magyaroknak és barátainak...